

Hazret-i Hafsa radiyallahu anhâ Hz. Ömer (r.a)'in kızı... Bilgili ve kültürlü, irâdesi kuvvetli, sadakat sahibi bir islâm hanımefendisi... O devirde okuma-yazma bilen pek ender, kültürlü kadınlardan... Üçüncü hicri yılda Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin aileleri arasına katılarak mü'minlerin annesi olma şerefini elde eden bahtiyarlardan...

O, Mekke'de Peygamberlik gelmezden (Bi'set'ten) beş sene önce doğdu. Babası, islâm tarihinde adâletiyle ün salan, ikinci halife Hz. Ömer (r.a)dir. Annesi Zeynep, Osman İbni Maz'ûn (r.a)'ın kız kardeşidir. Babası ile birlikte Mekke'de müslüman oldu. Ashab'tan Huneys İbni Huzâfe (r.a) ile evlendi. ilk müslümanların safında yer alan bu bahtiyar karı-koca birlikte önce Habeşistan'a, daha sonra Medine'ye hicret etti.

Huneys (r.a), Abdullah İbni Huzâfe (r.a)'ın kardeşidir. Bedir ve Uhud gazvelerine iştirak etmiştir. Her iki gazvede de kahramanca çarpıştı. Uhud savaşında ciddi şekilde yaralandı. Medine'ye döndüğünde şehadet şerbetini içti. Hazreti Hafsa (r.anhâ) genç yaşta dul kaldı. Hz. Ömer (r.a) kızının dul olarak kalmasına gönlü râzı değildi. Biran önce onu evlendirmeliydi. O devirde iddetini tamamlayan kadınların fazla beklemeden evlenmesi daha uygun görülüyordu. Bir baba olarak Hz. Ömer (r.a) da kızının iyi bir kimse ile evlenmesini arzu ediyordu. Bunun için düşündü, taşındı ve onu Hz. Osman (r.a)'a nikâhlamaya karar verdi. Hz. Osman da o sırada dul kalmıştı. Hanımı Peygamberimiz'in kızı Rukiyye (r.anhâ) vefat etmişti. Rahatlıkla teklif yapılabilirdi. Vakit kaybetmeden Osman'a gitti. Kızı Hafsa'yı nikâhlıyabileceğini söyledi. Bu konudaki görüşmeleri Abdullah İbni Ömer radiyallahu anhümâ bizzat babasından şöyle nakletmektedir : Osman İbni Affan'a gittim. Onu hüzünlü gördüm. Üzüntüsünü gidermek ve teselli etmek için ona Hafsa'dan bahsettim. İstersen Hafsa'yı sana nikâhlıyayım dedim. Osman birden cevap veremedi. Hemen evet diyemedi. Biraz düşünmek için zaman istedi ve Hele bir düşüneyim dedi. Aradan bir kaç gün geçtikten sonra karşılaştığımızda, şimdilik evlenemeyeceğim diye özür diledi.

Hz. Ömer aynı teklifi Hz. Ebûbekir (r.a)'a yapmayı düşündü. Onunla karşılaştığında: istersen sana kızım Hafsa'yı nikahlıyayım dedi. Hz. Ebûbekir de sustu. Ağzını açıp da bir söz söylemedi. Hiçbir cevap vermedi. Bu sebeple ona, Osman'a gücendiğinden daha fazla kızdı.

Hz. Ömer (r.a) iki samimi arkadaşından müsbet bir cevap alamayınca canı sıkıldı, içerledi. Üzüntülü bir şekilde Rasûlullah (s.a)'in huzuruna girdi ve şöyle dedi: Yâ Rasûlallah! Ben Osman'a şaşıyorum. Hafsa'yı ona nikâhlamak istedim de yanaşmadı.

Ebûbekir de öyle...

İki Cihan Güneşi Efendimiz Ömer'e tebessüm ederek: Yâ Ömer! Hafsa, Osman'dan, Osman da Hafsa'dan daha hayırlı birisiyle evlenecektir. buyurdu.

Hz. Ömer büsbütün merak içerisinde kalmıştı. Osman'dan daha hayırlı damât kim olabilirdi? Merak içerisinde aradan yine birkaç gün geçti. Nebiyy-i Ekrem (s.a) Efendimiz Hafsa'ya tâlib oldu. Hz. Ömer (r.a)'a: Sen kızın Hafsa'yı bana nikâhlarsın. Ben de kızım Ümmü Gülsüm'ü Osman'a nikâhlarım, buyurdu.

Hz. Ömer bu müjdeye çok sevindi. İki Cihan Güneşi Efendimiz bu haberle Hafsa'yı kendisine Allah'ın nikâhladığını anlatmak istiyordu. Bunun üzerine kısa zamanda düğün hazırlıkları tamamlandı. Hicretin üçüncü yılında şaban ayı içerisinde Hz. Hafsa, Resûl-i Ekrem (s.a) Efendimizle nikâhlanarak mü'minlerin annesi olma şerefine erdi.

Fahr-i Kâinat (s.a) efendimiz bu nâzikâne teşebbüsü ile üç büyük sahâbîsi arasındaki dostluğu, kardeşliği, din bağıını hısımlıkla, akrabalıkla daha da kuvvetlendirmiş oldu. Âişe'yi nikahlayarak Hz. Ebûbekir (r.a)'i Hafsa'yı nikahlayarak da Hz. Ömer (r.a)'i taltif etti. Onları kendine kayınpeder, kızlarını da mü'minlerin anneleri olma bahtiyarlığına kavuşturdu.

Hz. Ebûbekir (r.a) kendine teklifte bulunan Hz. Ömer'e müsbet-menfi bir cevap veremediği için üzülüyordu. Fakat başka çaresi de yoktu. Çünkü bir sırrı muhafaza etmesi gerekiyordu. Hz. Hafsa ile Fahr-i Kâinat (s.a)'in evleneceğini biliyordu. Bunu söylemek emanete hıyanet olacaktı. Bu sebepten sükût etti. Nikâh kıyıldıktan sonra Hz. Ömer (r.a)'a gelerek özür diledi ve durumu şöyle izah etti:

Hafsa'yla evlenmemi istediğin, benim de sana cevap vermediğim zaman herhalde bana gücenmişsindir. dedi. Hz. Ömer de: Evet diye cevap verdi. Bunun üzerine Ebûbekir (r.a) şunları söyledi:

Bana bu konuyu açtığında sana bir cevap vermeyişimin sebebi, Rasûlullah (s.a)'in Hafsa ile evlenmekten söz etmesidir. Elbette onun sırrını ifşâ edemezdim, şayet Nebiyy-i Muhterem, Hafsa ile evlenmekten vazgeçseydi, elbette onunla evlenirdim diyerek onu teselli etti.

Ne nezâket!.. Ne edeb!.. Ne sır saklayıcılık!.. İşte islâm edebi!... Emanet bir sır... Sükût bir hazinedir... Emanete riâyet ve sükûtu ihtiyar etmek ise insanın emniyeti ve süsüdür...

Hz. Hafsa (r.anhâ), Rasûlullah (s.a)'ın evine Sevde ve Aişe (r.anhümâ) annelerimiz varken gelin olarak geldi. O, İki Cihan Güneşi Efendimizin saâdethânelerine geldiğinde yirmi yaşlarındaydı. Sevde (r.anhâ) annemiz Âişe (r.anhâ) gibi onu da büyük bir gönül rahatlığı içinde karşıladı. Her ikisine de hizmet etti. Hafsa (r.anha) da gençti. Bilgili ve onurluydu. Özü sözü birdi, iradesi kuvvetliydi. Hâne-i seâdette iki genç annemiz olmuştu, ikisi de Efendimize hizmet etme yarısında gayretlerini esirgemiyorlardı. Son derece nâzik davranıyorlardı. Sevgi ve hürmette kusur etmemeye çalışıyorlardı. Fahr-i Kâinat (s.a) efendimiz de iki aziz arkadaşlarının kızları olmaları sebebiyle gücünün yettiğince onlara müsâmahe ile davranıyordu. Kadınlık zaafiyetlerini, gençliklerini göz önüne alarak daha merhametli, daha şefkatli muâmele ediyordu. Fakat beşer olarak sıkıntılı zamanlar da geçiriyordu, şöyle ki: Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a) efendimiz Zeynep binti Cahş (r.anhâ) annemizin evinde bal şerbeti içmişti. Biraz da yanında fazla kalmıştı. Bu durum iki genç annemizin dikkatlerini çekti ve aralarında anlaşarak. Efendimizin yanına vardıkları zaman kendisinden megâfir kokusu geldiğini söylediler. Efendimiz megâfir yemediğini, bal şerbeti, içtiğini söyledi ve: Demek ki balı yapan arı megâfir yalamış diyerek bir daha bal şerbeti içmemeğe yemin etti.

Bunun üzerine Allah Teâlâ Tahrim sûresini nâzil buyurdu. Meâli şöyledir:

Ey Peygamber! Eşlerinin rızasını gözeterek Allah'ın sana helâl kıldığı şeyi niçin kendine haram ediyorsun? Allah çok bağışlayan, çok esirgeyendir.

Fahr-i Kâinat (s.a) efendimiz bir ara hanımlarından ayrılarak uzlete çekilmişti. Genç ailelerini eğitmek istiyordu. Ashab arasında bu durum, Rasûlullah hanımlarını boşadı, diye yayıldı. Hz. Ömer (r.a) bu haberi işitince doğruca Efendimizin odasına yöneldi. Kızı Hafsa'nın bir hatası olabileceğini düşünerek Efendimiz'den içeri girmeye izin istedi ve huzura girerek Efendimizin

gönlünü rahatlatacak řu sözleri söyledi: Ya Rasûlallah! Kadınlardan dolayı ne kadar sıkıntı çekiyorsun, şayet onları boşarsan Allah da melekleri de seninle beraberdir. Ben de, Ebûbekir de, mü'minler de seninle beraberiz... dedi.

İki Cihan Güneşi Efendimiz tebessüm etti. Gül yüzünden nurlar saçıldı. Ömer'in kalbine huzur verecek ve mü'minleri sevindirecek řu cevabı verdi. Hanımlarını boşamadığını, sadece uzlete çekildiğini söyledi. Hz. Ömer mescide geldi ve durumu müslümanlara izah etti.

Hz. Hafsa (r.anhâ) yaratılış icâbı biraz celâlli idi. Hz. Âişe (r.anhâ) annemiz onu şöyle tavsif ediyor: Hafsa tam manasıyla babasının kızıdır. Kuvvetli bir iradesi vardır. Özü sözü birdir.

Birgün Resûl-i Ekrem (s.a) Efendimiz Hafsa annemizin yanında Hudeybiye'de biat eden ashabını anarak: inşaallah, Hudeybiye'de biat eden ashâbım Cehenneme girmez, buyurdu. Hafsa (r.anhâ) da: içinizden oraya uğramayacak hiçbir kimse yoktur. Bu, Rabbin için kesinleşmiş bir hükümdür. (Meryem sûresi; 71) âyetini okuyarak hatırlatmada bulundu. Efendimiz de ona: Sonra, biz Allah'tan sakınanları kurtarız; zalimleri de diz üstü çökmüş olarak orada bırakırız. (Meryem sûresi; 72) âyetini okuyarak cevap verdi.

Hz. Hafsa (r.anhâ) annemiz ibadete düşkündü. Çok namaz kılar, çokca nâfile oruç tutardı. Onun hayatı da diğer annelerimiz gibi fakirlik içinde geçti. Yatak olarak kullandığı bir şiltesi vardı. Yazın onu altına sererdi. Kışın da bir tarafını altına serip, bir tarafını da üzerine örterdi. Çoğu zaman yemek için ekmek bulamazdı. Buna rağmen şikâyetçi olmadı. Hep haline şükretti.

O, Resûl-i Ekrem (s.a) efendimize son derece sadakat ve muhabbetle bağlıydı. Kendisine hediye edilen şeyleri yemez içmez, Resûlullah'a ikram ederdi. Onu daima nefisine tercih ederdi. Bir defasında kendisine bir tulum bal hediye etmişlerdi. Resûl-i Ekrem (s.a) efendimiz odasına uğradığında ondan şerbet yapar ve ikram ederdi.

Hz. Hafsa (r.anha) Fahr-i Kâinat (s.a) efendimizin dâr-ı bekâyâ irtihalinden sonra da önemli hizmetlerde bulundu. Hz. Ebûbekir (r.a) devrinde Kur'ân âyetleri bir araya toplanarak Mushaf haline getirilmişti. Bu tek nüsha idi. Hz. Ebûbekir (r.a)'in nezdinde kalıyordu. Vefatından sonra Hz. Ömer (r.a)'in nezaretine verildi. Hz. Ömer (r.a) da yaralanıp şehid olacağı zaman kızı Hz. Hafsa (r.anhâ) annemize teslim etti. O da itina ile muhafaza etti. Hz. Osman (r.a) devrinde bu nüshadan çoğaltıldı.

Hz. Hafsa (r.anhâ) vâlidemiz 60'a yakın hadis-i şerif rivayet etti. Bir tanesi şudur. Rasûlullah (s.a) yatağına girdiğinde sağ elini başının altına koyar şöyle duâ ederdi: Yâ Rabbi! Kullarını dirilttiğin gün beni azabından koru. Bunu üç defa tekrar ederdi.

Hicretin 45. yılında Hz. Muaviye'nin halifeliği döneminde altmış yaşında iken vefat eden Hz. Hafsa (r.anhâ) annemiz'in cenâze namazını Medine valisi Mervan İbni Hakem kıldırdı. Cennet-i Bakî'a'da mü'minlerin annelerinin yanına; ebedî istirahatgâhına tevdi edildi. Cenab-ı hak'tan şefaatlerini niyaz ederiz. Amin.